

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Széchenyi-utca 45-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.
A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
RUTTKAY MENYHÉRT.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2.50 kor
Egyes szám ára 14 fill.

Koncz-politika.

Egy fél évszázaddal ezelőtt, mikor a modern alkotmányos elméletek iskolái legjobban virágoztak és az embereknek emez elméletekbe fektetett hite is leg-erősebb volt, tudósok és tudatlanok az alkotmányos parlamentáris rendszert csodatevő orvosságnak tekintették.

Megvolt az orvosság, megvolt a recepte, — az alkotmányos képviseleti rendszert meg kell honosítani a társadalmi élet minden terén, a közigazgatás minden lajtorja fokán, az országgyűléstől a községi képviseletig.

Szép is az az alkotmányos rendszer és a negyvenes évek doktrinerjeinek igazuk volt, mikor annak áldásaiért lelkesedtek.

De ezek a jámbor rajongók egy dologban tévedtek; — tévedtek, mert azt hitték, hogy a képviseleti rendszer egymagában az a csodatevő ír, a mely meggyógyítja minden nyavalyánkat.

A képviseleti rendszer csak úgy felel meg az elmélet kívánta hivatásának, ha a közvélemény mindig éber és érzékeny ellenőrzése övezi.

Az egyik serpenyőben van a képviseleti eszme, a másik serpenyőben a közvélemény ellenőrzésének, ezernyi argus szemének kell lenni, mert különben a serpenyő sülyed, míg ugyancsak sülyedt állapotba merül.

Ezt a sülyedést éppen a képviseleti rendszerből folyó betegségek okozzák és e különféle betegség bacillusok között legveszedelmesebb az érdekcsoportok bacillusa.

Lassanként, tetszetős formában lép fel ez a nyavalya, nem is látszik eleinte betegségnek. Olyan jóleső bizsergésbe hozza a szervezetet — behizelgő és megkedvelteti magát, de a hol egyszer befészkelődött, ott megcsappan az életető erő.

A hol az érdekcsoportosulás miazmája beleesett valamely képviseleti test szervezetébe, ott többé nincs párturalom, ott többé nincs törvényhatósági, községi élet, hanem kizárólagosan csakis a csoportok érdeke, a mit szép magyarázán *klikkeknek* nevez a szittya. Az érdekcsoportosulás keresztültör a poli-

tikai pártokon, szépséges koszoruba egyesíti a konzervatívot és a radikalist.

Az érdekcsoportosulás keresztültör a községi és törvényhatósági látókörieket és különben halálos ellenteleket köt egybe, köt szoros szövetségbe. Kéz kezét mos és ha az autonomista segít ma a cenztrálistán, holnap amaz fog reászorulni emennek az istápolására.

Nem pártszempont az, a mi góczpont gyanánt körbe gyűjtse az egy nézetet vallókat; nem politikai vélemény az, mi szövetséget hoz létre a divergáló nézetűek közé; nem községi érdek, mi egygyé hozza az ellenfeleket, hanem — a *koncz*.

Igen, a képviseleti alkotmányosságának a legveszedelmesebb fattyuhajtása a konczpolitika.

Igen, a huszadik század elejének leggyönyörűsegebb virága, a *konczpolitika*.

Igen, a törvényhatósági és községi életnek egyetlen hajtóereje a — konczpolitika. Bizony mondom, ha Juvenál ma írná szatirát, így kiáltana fel: — nehéz ma koncz híján lenni. Bizony mondom, ha léssen e korszaknak egy lánglelkű, ostornyelvű, marótollu történetírója, elnevezi majd e kort a konczok korának.

Ne hangoztassunk nagyhangú frázisokat ember- és hazaszeretetről, a mai nemzedék a konczot szereti.

És a ki a mai napon ujságírónak felcsap vagyis vállalkozik a napi történetek írásba foglalására, a közleki ismeret megszólaltatására, annak okvetlenül kell foglalkoznia a koncz ügyével, a konczpolitikával és a konczcsoportok dolgával.

És a konczpolitika egyesegyedül azért fejlődhetett azzá, ami, azért gyarapodhatott ez a csunya élődi, azért szivhatja életető erőit minden társadalmi intézménynek, mert egyetlen ellenszere: a közvélemény, nem ellenőriz, mert ez az ellenőrzés nem elég éber és érzékeny.

És ebben a körtünetben benne van az ujságíró feladata és programja.

Éberré, érzékenynyé kell tenni a közvélemény ellenőrzését.

Mi átértjük és átérezzük ezt a feladatot és igyekezünk megfelelni kötelességünknek.

Kiváló figyelmünkben fognak részesülni a — konczosok.

Pót-dotáció.

— Megyei közgyűlés. —

A toldozás-foldozás politikáját üzük egymás után következő kormányok minden téren, de legkivált a közigazgatás terén. Évtizedek óta hangzik már a panasz, hogy a vármegyék részére adott állami dotáció oly kevés, hogy abból a közigazgatás teendőit ellátni lehetetlen. Hangzik a panasz szüntelen, de az állam kincses ládája nem nyílik föl a közigazgatás faktorainak jajsavára! Nincs pénz! Kell a császári és kir. hadseregnek a sokféle öldöklő szerszámra, ágyura, puskára és legfőképpen a császári és kir. tiszt urak fizetésének emelésére.

Paradicsom Borsodvármegyéből is szüntelen hangzott a panasz: az ügyforgalom évről-évre szaporodik, a tisztikar létszáma kevés, ezeknek is oly csekély a fizetésök, hogy abból élni nem, csak tengődni lehet.

A sok panasznak és jajgatásnak azután az az eredménye, hogy olykor-olykor vetnek egy kevés konczot, a melyen egy pár évig azután elragódhatnak.

Igy tett *Szell* Kálmán is.

Borsodvármegye tisztviselői, segéd- és kezelő személyzete, valamint a megyei szolgák fizetésének javítására 12,428 korona pót-dotációt utalványozott. Ezt az összeget a vármegyei törvényhatóság hétfőn, e hó 26-án tartott közgyűlésében osztotta föl.

Bizony nem sok jutott abból egynek-egynek. Vannak olyan tisztviselők is, a kik egy fillért sem kaptak. De hát a tekintetes vármegye ezért is köszönetet szavazott *Szell* Kálmánnak, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnöknek. Most már nagyobb kedvvel és ambícióval dolgozhatik a tisztviselő sereg. Különösen a kisebb rangu hivatalnok sereg, a melynek a legkevesebb jutott a jóból; pedig a legnagyobb és legterhesebb részt ők kapják a munkából. Nem baj. Ha sok a munka, hát meghosszabbítják a hivatalos órákat. Ha nem bírja a munkát, szabad tetszés szerint kidőlhet. Ha kidől, az sem baj. Akad kutya, csak koncz legyen.

A megyebizottsági közgyűlésben senki sem akadt, a ki a kisebb javadalmasu tisztviselők és hivatalnokok érdekében felszólt volna, hogy ezeknek a szegény embereknek, a kik a megélhetés nehéz gondjaival küzdenek, a kik nagy nélkülözések között élnek, más

percent szerint kellett volna mérni, mint a magasabb fizetést élvezőknek. De hát a beterveztett javaslat éppen ezekkel a szegény emberekkel bánt el a legmostoháiban.

A javadalom felosztási tervezetét dr. **Tarnay Gyula** alispán készítette. Azt báró **Vay Elemér** főispán elnöklete alatt egy értekezlet megbeszélte, a megyei közgyűlés pedig **Bizony Ákos** és **Bárczay László** felszólalása után egyhangulag elfogadta.

*

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben referálunk:

Báró Vay Elemér főispán meleg hangon üdvözlővén a szép számmal összegyűlt bizottsági tagokat, a közgyűlést megnyitotta.

A gyűlés első tárgya a belügyminiszter leirata volt, melyben értesíti a vármegyét, hogy a vármegyei tisztviselők, a segéd és kezelőszemélyzet, valamint a megyei szolgák fizetésének javítása céljából a vármegye állami dotációját évi 12,428 koronával fölemeli.

Ezen leirat folytán dr. **Tarnay Gyula** alispán a javadalom összegének felosztásáról tervezetét készítette, azt egy szűkebb körű értekezletnek bemutatta.

Az értekezletnek és az állandó választmányának pártoló véleményével került a tervezet a közgyűlés színe elé. Ennek a tervezetnek az volt a vezéreszméje, hogy a tisztviselők fizetése között létező aránytalanság megszűnjék és hogy első sorban azoknak a fizetése emeltesse, a kik legutóbb fizetésjavításban nem részesültek. Ezeknek a tisztviselőknek fizetésemelése magasabb százalékban állapított meg az irányadónak elfogadott 8,48%-nál.

A bemutatott tervezet a közgyűlés egyhangulag elfogadta s elhatározta, hogy a dotáció fölemeléséért Széll Kálmán belügyminiszterhez köszönő feliratot intéz.

Külső-Böcs község kérvénye igen érdekes vitára adott alkalmat. Ezt a községet nem rég kebeleztek át Zemplénmegyéből Borsodvármegyébe, a mikor is Belső-Böcs községhez csatolták. Most önálló nagyközséggé akar alakulni s ez iránt való kérvényét föl is terjesztette a belügyminiszterhez. A bel-

ügyminiszter a kérvényt még a múlt évben leküldte véleményadás végett Borsodvármegyéhez. A vármegye az önállósítási mozgalmat sem a közérdek, sem a község lakosainak érdekében nem pártolta; de meg azért sem pártolta, mert a község nem tudta a törvény kívánalmainak megfelelőleg hitelesen kimutatni azt, hogy a kérvényezők az egyes államadók felénél nagyobb összeggel járulnak a közterhekhez. A község azonban nem nyugodott, újabb nyilatkozatot küldött a belügyminiszterhez, melyben kimutatni igyekezett, hogy a kérvényezők igenis fizetik a törvény által kívánt adó többletet. Így került ismét az ügy a vármegye közgyűlése elé. Minthogy azonban a nyilatkozat aláírásai között gyanusak is találtak, dr. **Tarnay Gyula** alispán előzőleg megbízta **Buthy Lajos** főszolgabíró, hogy mindenre kiterjedő vizsgálatot indítson. A vizsgálat eredménye az lett, hogy a község lakosai közül azok, akik az átalakulást óhajtják, az állami adók felénél nagyobb összeget nem fizetnek.

A község mozgalmának támogatására dr. **Németh Imre** emelt szót, de **Buthy Lajos**, **Bárczay László**, **Kovács Lajos** főügyész, **Kaffka Ignác** és dr. **Tarnay Gyula** alispán felszólalása után a közgyűlés kimondotta, hogy az átalakulási mozgalmat most sem pártolja, sőt annak a kívánságának ad kifejezést, hogy — a mennyiben a két községet csak egy hid választja el egymástól — a külső és belső elnevezés megszüntetésével egy községgé alakuljon.

Néhai **Tóth István** példány óvós 2500 forintos alapítványa, melyet tanulmányi és népnevelési célokra ezélt 15 évvel végrendeletileg hagyományozott, e hó 15-én megnyitott. Ennek kezelésére a közgyűlés dr. **Tarnay Gyula** alispán elnöklete alatt bizottságot alakított, melynek tagjai a végrendelet értelmében Miskolc város polgármestere, a példányóvoda elnöke, az izraelita hitközség elnöke s a többi négy hitfelekezet lelkeszei.

A közkórház építése ügyében jelenti az alispán, hogy a jégverem és a csatornázás munkálataira az árlejtés megtartatott; a jégverem építését **Hönsch Vilmos** miskolczi csement-technikus 29% árengedménnyel, a csatornázás munkálatait pedig **Hirschl Ede** építész 10% árengedmény mellett nyerte el.

Több kisebb érdekű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Politikai kilátások. A mióta a pártkassza kérdés napvilágra került és Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy neki sem aktív, sem passzív nem volt része a pártkasszában és ennek egyáltalában nem tudja mennyi lehet a tartalma s mióta Bánffy a levegőben lőtt két lyukkal Ugron Gáborral és az országgal szemben tisztázta (?) az ügyét: azóta napról-napra, szemmel láthatólag csökken az érdeklődés a költségvetési tárgyalások iránt és mindenki csak azt a küzdelmet szemléli, melyet a volt miniszterelnök és telhetetlen gárdája folytat, hol nyíltan, hol alattomosan a „törvény jog és igazság” kormányának feje ellen.

A kinek szeméi vannak a látásra, a ki csak egy csöpp politikai itélettel is rendelkezik, látván látja, hogy a korrupciós elemek nagyban forroganak az óriási szabadelvű pártban és minden áron ezek akarnak fölényt gyakorolni, dirigálni és élvezni a konczot, mint Bánffy alatt. Sehogy sem tudnak ezek a jó urak megnyugodni abban, hogy gróf **Tisza István** nem lehet miniszter többé, mert hát ott vannak **Apponyi**, **Horánszky** és a többi országos hírű és népszerű nevek tulajdonosai; és minden áron azon törekszenek, hogy forradalmat szítsanak a szabadelvű pártban, mely forradalomból azután a letört Bánffy vitézek vinnék a diktátorságot az egész ország fölött és ujult erővel úgy szerveznék uralmukat, hogy ennek még a „törvény, jog és igazság”-féle törekvések sem tudnának véget vetni soha többé, in aeternam et ultra!

Már most attól függ a jövődő képe ebben az országban, hogyan fognak kiütni a választások. Az bizonyos, hogy az a rengeteg szabadelvű párt, mely most szinte összenyomja ezt a parányi ellenzékét, megfoghatkozik bizonyosan számában, de az is bizonyos, hogy a Bánffy et Comp minden erejét megfeszíti, hogy a Széll Kálmán kreaturáit, illetve elveinek pártfogóit kiszorítsa a parlamentből. Már most az a kérdés, ki mivel dolgozik? A pénznek a népre, mely épügy megvásárolható lesz a jövő választásnál is, mint eddig, bizonyára nagy hatása lesz, de viszont Széll Kálmán befolyása és tisztult elveinek terjedése, no meg egy kissé a választási törvény is, de meg az üres (?) pártkasszának a birtoklása is megtudja talán vívni a harczt, a korrupciós pénzzel, főképp ha Széll Kálmán addig még kitisztít egy

TÁRCZA.

Elmegyek.

*Elmegyek én egyszer,
Elmegyek a sírhoz,
Mikor az ibolya
A tavaszról hirt hoz.*

*Lehajtom az izzó,
Forró fejem már a
Virágokkal benőtt,
Kicsiny sírhalmára.*

*Künn a temetőben,
Mikor senki nincsen,
Ki szavamat hallja,
Könyemre tekintsen*

*Akkor elsíratom,
Elsíratom ottan
Az én sápadt, szőke,
Aranyos halottam*

*A kit úgy imádtam,
A kit úgy szerettem,
A ki ottan fekszik
Némán, elfeledten.*

K.

Az aranyhal.

— A „Szabadság” eredeti tárczája. —

Döme Gergely a törvényszéknél volt alkalmazva. Afféle kis hivatalnok volt a jámbor. Mondhatni, talán példányképe volt a kishivatalnokoknak: fizetését illetőleg mindig előlegben és ügyiratait illetőleg mindig hátralékban.

Ámde rozoga életének, — mint mondogatni szokta — támaszai is voltak.

Egyedüli vigasztalását hitvese meg a két szobás lakásának berendezése képezte. Alanyi költők az ilyet „meleg otthonnak” avagy »csendes fészeknek« hívják. De **Döme Gergely** nem volt alanyi költő; szürke küzködő, hétköznapi kishivatalnok volt s mint ilyen, nem is dobálódzhatott virágos szavakkal.

Döme Gergely imádkozta a feleségét. Naiv érzékiséggel tekintett fel az asszonyra, kinek behizelgő arcza, királynői termete és finom izlése fölényt biztosított számára **Döme Gergely** felett.

Egyébiránt üresfejű, kaczer nő volt, ki a fővárosi kávéházak cassa-trónjáról idejekorán szabadult meg, hogy még fiatalnak modhassa a szemlélő.

Mikor törvényes házasságuk — a vőle-

gényre nézve akadály nélkül — létrejött, **Döme Gergely** fővárosi lakos volt. Most is az volna, ha az asszonynak egyszer eszébe nem jut a vidéki élet után vágyódni.

A kávéházakból és gyárakból kiáradó füstöt megutálta a friss menyecske. **Tavaszi** idő volt, a mikor gondolatok kovályogtak bodros fejében a vidéki életről. Az unalmas kávéházakból elhangzott sima bókók után csikók nyerítését vagy báránycák bégetését óhajtotta volna hallani. **Pázsitot**, lombos fákat óhajtott volna látni. Látni és elmerülni a látás gyönyörébe, a mint a fűrtös, fehér akácvirágokat a vidék felett koválygó szellő meglebbenti és . . . azok akkor illatot árasztanak . . .

A vidéki élet gyönyöréről ilyen fajta kifejezetlen képek kovályogtak, mondom, a friss menyecske fejécskéjében. És **Döme Gergely** házaseletök második hetében a nélkül, hogy gondolatolvasó lett volna, — hitvese arcáról leolvasta a vágyat.

Természetesen, tüstént az áthelyeztetés iránti kérelem gondolata villant meg hajfűrtjei alatt.

Az asszony vágyódik, légy loyális **Döme** — így töprengett magában — intézkedjél **Gergely!**

És **Döme Gergely** intézkedett.

pár vármegyét azoktól a Bánffyra mosolygó titkos kamerádoktól.

Nos de így is, úgy is, nem valami biztató még a jövő képe a magyar politikának. Ha sok pénze lesz Bánffynak, Tiszának és társainak, ha a politikai szemfényvesztés sikerül és Széll Kálmán beleun az ellenségeivel való küzdelmbe, akkor szomorú idők következnek az országra, melyben ismét jól érzik magukat bizonyos szabadelvűek, de csakis ezek. Másoknak se joguk, se törvényök, se igazságuk nem lesz akkor, mint ezelőtt nem volt.

Mentsen Isten ettől a sivár és kegyetlen jövődtől, de a mi látásunk szerint nagyon borongós a láthatár!

Ünnepünk volt szombaton, a magyar színművészet nagy ünnepét ültük. Nem külső fény, nem alakiságok, de a hála, a rajongó tisztelet, az elismerés igazi, benső, közvetlen őszintesége tette nagygyá és örökre feledhetetlenré ez ünnepélyt az abban résztvevőknek. Igaz, hogy mi külsőségeiben is nagyobbak szeretttük volna látni ez ünnepélyt, azt szeretttük volna, ha nem egy város, nem két színtársulat ünnepel, de ünnepelte volna hivatalosan is az egész nemzet. Hivatalosan! Ezt azért hangsúlyozzuk, mert Breznay Géza színészi pályafutása 42-ik évfordulójának megünneplésénél lélekben ott volt társadalmunk minden fennköltén és nemesen gondolkozó tagja. De megérdemelte volna Breznay, hogy a kultuszminiszter megbízottja hivatalosan, az egész ország színe előtt róttá volna le irányában a magyar nemzet háliját és elismerését. Tudjuk, hogy Breznay önzetlen, ideális, puritán lelke legtávolabbról sem áhított soha ilyesmire, hiszen ha tetteinek rugóját csak csekély részben is ily kitüntetések elérése képezte

volna, úgy ő soha sem lett volna a nagy Breznay. A mit ő tett, szent lelkesedésből, fenkölt gondolkozásból, igazi hazafias érzésből, becsületes lelkének komoly meggyőződéséből, magáért a magyar színművészetért tette, — az ilyen törekvés, az ilyen ember nem vár, nem kér, nem számít kitüntetésekre, édes, nyugodt önérzetében leli fel legszebb jutalmát, de hiszen Breznayt a nemzet legimpozansabb ajándékával, a világ összes ordóival sem lehetne megjutalmazni.

Ő, a veterán művész, a nagy mester szerényen elhárította magáról a bámulat, a csodálás, a rajongó tisztelet, a hála és a kegyelet igazforrásaiból fakadt azon szavakat is, melyeket tisztelőinek ajkára csaltak ez érzések: elhárította magáról a magyar színművészetre, s alig tartott meg belőle valamit a maga részére, a mint ezt szemeiben a meghatottság könnyével kifejezte a társas vacsorán remek pohárköszöntőjében. Ő még ezt is sokalta, ő még annyit sem vindikál magának, a mennyit mi nyújtottunk neki szombaton. — S ha már eddig is nagy volt Breznay előttünk, látva e nemes önzetlenséget teljes valójában, bepillantva puritán lelke legmélyére, úgy most kétszeresen nagy előttünk; s ha eddig bámultuk és tiszteltük, úgy most még sokkal jobban bámuljuk és tiszteljük; s ha eddig sajnáltuk távozását, úgy most már siratjuk.

Breznay csak ennyit mondott: „A mit tettem, az nem érdemel dicséretet, azt a magyar színművészetért tettem“.

Kötelességből, tiszta önzetlenségből 42 évet a mai korban egy oly fáradságos pályán, egy oly nemes hivatás szolgálatában töltöni, ez elég ahhoz, hogy az illető előtt egy nemzet emeljen kalapot. Hányan vannak még a mai korban, kik erre képesek becsületből, — kötelességből? Hominem quaero! Igen! Embert keresek, méltó párját Breznaynak, de nem találok sehol.

*

Felkutatta egy képviselő atyafiát, a kinek támogatásával sikerült kivinni, hogy a vidékre helyeztessék. — Távozására érzékeny ürt hagyott hátra — egy minden diszétől megfosztott hónapos szobában. Igen, mert házasságuk második hetében — még csak hónapos szoba jutott osztályrészül a gerle-párnak.

Tehát vidékre költöztek. És csodálatos, Döme Gergelynek itt felragyogott a csillaga, — nem úgy, mint a fővárosban. Kartársai, sőt főnöke is többre becsülték, mint amazok a fővárosiak. És különösen főnöke előtt becsben állott, mert egy jó tulajdonsága: szép asszony felesége volt. (A volt fővárosi főnöke az idő rövidsége miatt ezt a jó tulajdonságát nem fedezhette fel, — mert különben bizonynyal felfedezte volna.)

Derék, gavallér ember volt különben a Döme Gergely főnöke. Nem pöffeszkedő, nyegle, mint sok más, de leereszkedő, nyájas szavú ember — különösen mióta Döménét is ismerte. — Különben az asszonytól történt megismerkedését maga Döme mozdította elő. A jámbor Döme, ki selette sokat tartott az illik és nem illik törvényeire és a ki vidékre érkezésök alkalmával illőnek találta új főnökénél nejjével együtt tisztelgő látogatást tenni. — Meg is tette a jámbor.

A főnök urat, ki mellesleg megjegyvezve aglegény volt, nem kedvetlenül tette el a házaspár szokatlan látogatása. Sőt! Látogatások után a tizenhárom-próbás szoknyahősök éleslátásával — programot készített.

— Meg fogjuk hódítani a jövevény asszonykát — így dudolgotott és előkészületekhez fogott.

Közvetlen szomszédságában két szobás udvari szobát béreltetett az új párral. Döme Gergely szűk anyagi viszonyai akkor még nem engedtek meg ilyen nagy fényűzést. Ah! de jó az Isten és a főnök ur! Különösen az utóbbi, a ki leendő háziasszonya előtt jót állt a lakbérért. Óh a jó főnök ur, — mi több, olcsó és jó butorokat is segített beszerezni számukra. Két faragott menyeges nyoszolyát, egy-két immitált perzsa-szőnyeg, szekrényeket — majolika váját és egy szép mintájú drapp-függönyt vásárolhatott. És mindezt csak részletfizetésre — a jó főnök ur jótállása mellett. Még a konyha edényeken is a főnök ur jótállásának nagylelkűsége csillogott. Boldog volt, Döme, — de boldogságából valami hiányzott. Mint felesége annak idején vidékre, úgy most ő — aranyhalra vágyódott. Olyan pikkelyes, tündöklő kis jószágra, — mint a milyen az üvegkereskedések kirakata me-

Szép képe volt szombaton este színházunknak, nem csoda, hiszen ilyen ünnepet nem is láttak még színházunk öreg falai. Városunk és megyénk társadalmi életének minden számottevő tagja ott volt zsufolásig megtöltve minden kis zugot. Rákosi Viktor és Guthi Soma a „Napoleon öcsém“ című bohózatát adták, a czimszerepben az ünnepelttel. A darabra s a többi szereplőkre sem kívánunk e helyen kiterjeszkedni, ezekről egészen röviden lapunk megfelelő helyén szólunk.

Midőn Breznay a színpadra kilépett, az óriási tapsvihár, a zugó éljen oly elementáris erővel tört ki, a milyenhez fogható, a milyenhez hasonlót nem színházunkban, de édes hazánk bármely színpadán is alig láttunk és hallottunk. Perczekig tartott e megható, magasztos jelenet, az agg művész karjai közt egy remek, nagy babérkoszorúval s különböző ajándéktárgyakkal, szemeiben a meghatottság könnyeivel, mély meghajlással fogadta a művészet legszebb jutalmát.

Az előadás alatt is minden nagyobb jelenete végén, de különösen a felvonások végeztével ismétlődött ez a jelenet, számtalanszor kellett Breznaynak a lámpák előtt megjelennie, s a tetszésnek és az elismerésnek, tiszteletnek és a hálnak nagy és zajos nyilvánulása meg sem akart csillapulni.

Az első felvonás végeztével a színtársulat, s a helyi sajtó tagjai testületileg megjelentek a színen, hogy jelen legyenek annál a szép, lélekemelő aktusnál, a midőn Hidvéghy Ernő, a kassai nemzeti színház s az egész magyar színművész világ e jeles tagja, városunk szülőtte, magas szárnyalású, itt-ott költői ilhelettől áthatott magvas beszédében a kassai nemzeti színház nevében és megbízásából egy remek szép babérkoszorút nyújtott át az ünnepeltnek.

Breznay Géza, az ünnepelt a meghatottság hangján mondott a szép ovációját köszönetet. Sajnos, hogy kellemetlen incidens megzavarta a szép ünneplést.

Jól lehet, maga a kis ünnepség leeresztett kordina mellett mindössze 5 percet vett igénybe, de mert a nagy változás miatt hosszú szünetre volt szükség, a színház r.-társaság vezérigazgatója ezt Breznay ünneplésének tudva be, oly hangon adott kifejezést izgatottságának, melyet azóta bizonyára ő bánt meg legjobban. Mivel fellépése által úgy az ünnepelt, mint a társu-

gett ovál alakú edényekben látható. Disziti a szoba berendezést az ilyen szép üvegben uszkáló kis jószág . . .

Vajjon mennyibe kerül ez a bolondság? Megkérdezem a főnök urat — és megkérdezte teljes bizalommal a főnök urat.

A főnök ur azonban kiterő választ adott . . . De mennyivel nagyobb volt az öröme másnap, midőn hivatalából hazatérve, a kívánt aranyhalat pompázó medenczében látta uszkálni szobája asztalán . . .

— Hol vetted? — kérdé az örömtől szinte lihegve feleségét . . .

— A főnök ur volt olyan kegyes meglepni. Köszönd meg Gergelykém a nevemben . . .

És Döme Gergely hatodrét görnyedve köszönte meg másnap az ajándékot a főnök ur diszes mahagoni fából készült íróasztala előtt, észre sem véve, hogy a főnök ur egy illatos rózsaszínű levélkét bont fel az elefántcsontnyelű papírvágó késsel . . . illatos levélkét, melyen e sorok állnak: Ma este hatkor Dömét elküldöm hazulról. Várni foglak epedő — „Szerelmesed“ . . .

Azonban Döme Gergely hatodrét hajlongott, a mig kartársai csaknem hahotára fakadtak . . .

Mert ismerték a főnök urat! . . .

lat tagjai de különösen a kassai nemzeti színház is sértve érzik magukat, úgy értesültünk, hogy a társulat tagjai satisfactiót kérnek.

Az előadás végeztével eklatáns módra nyilvánult meg a miskolci ifjuságnak *Breznay* iránt érzett rajongó tisztelete. A mint *Breznay* az előadás után a helybeli zurnalisztika néhány tagjától kísérve a színháznak a Deák-utca felőli kapuján kilépett, az egész utcát ellepő lelkes tömegnek orkán szerű: „Eljen *Breznay*“ felkiáltása fogadta. Az ünnepelt egy rögtönzött rövid, de magas röptű beszéd keretében mondott köszönetet a megható ünneplésért. Ezután az óriás nagy tömegtől kísérve folytonos lelkes ováció között megérkezett a ünnepelt a Seper-szállóba, melynek nagytermében ott várták már városunk előkelő s vezérlő férfiai, nemkülömben szintársulatunk tagjai csaknem kivétel nélkül. Dörgő éljenzés fogadta a belépőt, melynek csillapultával ki elfoglalta a részére kijelölt helyet az U alakú díszesen felterített nagy asztalnál.

Lelkes felköszöntők fűszerezték a pompás estebédet. Elsőnek Forster Rezső, a B. M. L. felelős szerkesztője üritette szellemes pohárköszöntőjében poharát az ünnepletre. Utána *Almásy* Endre, szintársulatunk jeles tagja a társulat nevében köszöntötte fel és bucsuztatta az érdemes mestert a világot jelentő deszkáktól. Nagy tetszéssel fogadott beszédjéből a következőket emeljük ki:

Kétszeresen fáj a válás téled, szeretett mester, mert a magyar színészet fényes multjának, régi dicsőségének, legszebb románzáján egyik utolsó szép darabja török le a te távozásoddal. Olyan pályatársat vesztünk benned, kinek nemesen egyszerű, a lélek mélyéből fakadó, az örök igaz, örök szépre egyaránt törekvő művészete, a szinpad iránti nagy, rajongó szeretete és tisztelete, erős magyar érzése, karaktere, *mint fényes fátyla világított nekünk, ifjabb nemzedéknek*, mutatva az utat, melyen haladunk, a czélt, melyre törekednünk kell!...

... Mikor hát felemeltem a pohárt, hogy elmondjam: „Isten hozzád, szeretett mester“, ha már válni kell s kívánom, hogy legyen pihenésed oly boldog, derűs, a mint azt te majdnem félszázados művészi munkássággal oly igen érdemelted, hogy ne fájjon ugy a bucsu, hogy a válás fájdalma nak lepergő könnyei keserűvé ne tegyék e pohár tartalmát, visszatéréseid erős hitében azzal üritem ki: *visza fogsz te jönni még! Ugy legyen! Isten áldjon! Sokáig élj!*

Ezután *Hídvéghy* Ernő, a kassai nemzeti színház tagja éltette igen sikerült humoros felszólalásában *Breznayt*, *Molnár* szintén az ünnepletre üritette poharát, míg *Almásy* második pohárköszöntőjében a helyi sajtót, de különösen a szinikritusokat éltette, melyre ifj. *Kazay* László, lapunk főmunkatársa válaszolt, azt kívánva, hogy a helyi sajtó mindég abban a kellemes helyzetben legyen, hogy ily jeles szintársulati tagokról mondhasson kritikát, mint ebben az idényben. Egyszersmind éltette a kassai nemzeti színházat, s annak kiküldöttét *Hídvéghy* Ernőt.

A pohárköszöntők után, míg a társaság egy része derűs és lelkes hangulatban az asztalnál maradt, a másik része tánczra perdült. A felkelő nap rózsás sugarai is ott találtak még a lelkes társaságot „megfogyva bár, de törve nem“. Pont 6 órakor jelezték a Rákóczy hangjai az ünneplőnek a távozását.

Intőczédulák.

A polgári iskola előtt szoktam eljárni. A napokban szokatlan elevenséggel, jókedvvel özönlött ki annak kapuján a leánysereg. Kedélyesebbnél kedélyesebb megjegyzéseket tettek a kezükben levő czédulákra, szomorú, megilletődött arcot alig láttam közöttük; pedig azok a kezükben levő papiros szeletkék beh sok szülőnek szeméből keserű

könnyeket fakasztottak, mert e lapok szeretett gyermekeiknek, kikért minden áldozatot meghoznak, — tanulásbeli hanyagságukat igazoló „intőczédulák“ voltak. És nem-hogy szégyenlették volna magukat, sőt mondhatnám, megnyugvással, büszkén mondták: miért busuljanak, hiszen alig van néhány osztályonként, ki írásbeli vagy legalább szóbeli intést ne kapott volna!

Igazat mondtak-e e gyermekek, nem tudom; arról a tanári testület jegyzőkönyve adhatna valóságának megfelelő statisztikai adatokat.

Engem nem is annyira az intőczédulák özöne, mint inkább e gyermekesereg iskolai rossz közszelleme szomorít el nagyon, de nagyon. Miért van az, hogy a növendékek ily könnyedén, ily fásult lélekkel fogadják az intést?!... Ott bajnak kell lenni, mert egészséges iskolai állapotok közt ilyen közszellem nem létezhetik.

Hivatalbeli kötelesség mellett hazafüni cselekedetet is teljesítene a mélyen tisztelt tanári kar, az intézet igazgatósága és előjárósága is, ha ezen iskolai rossz közszellemet előlédző okokat kikutatná és azokat lehetőleg meg is szüntetné.

A bajok orvoslására vajjon nem volna e czélszerű, ha a polg. leányiskola külön hajlékot, külön nő igazgatót kapna? Amazt azért, mert lehetetlen, hogy kaszárnyaszerű, ugyszólván udvar nélküli épület leánygyermek kedélyére jó hatással legyen, pedig leányaink nevelésénél talán főbb a kedély, mint az elmeképzés. Külön igazgatóról pedig azért szólok, mert annyi intézet lelkiismeretes vezetése, mint a mennyi most a polg. iskola érdemes és képzett igazgatójára nehezül, sok egy emberre; különösen ha még azt is hozzávésszák, hogy annak a társadalomban is tevékeny részt kell vennie. Egy ember két vagy több helyen egy időben jelen nem lehet, pedig egy-egy intézet vezetésében első a személyes tapasztalat, mert csak akkor lehet valamely sarkalatos hibát, — különösen nevelési — elhárítani vagy legalább is csökkenteni, ha azt mindjárt kezdetén vesszük észre.

Nagy segítség a tanintézeteknél olyan közös naplót vezetni, — mint azt sok iskola meg is teszi, — melybe a tanulók heti feleleteit a tanerők minden hét végével bejegyzik. Nem a tanerők ellenőrzésére való az, bár tagadhatatlan, hogy e szerint minden tanerő utalva van a feleletések rendes betartására — hanem arra, hogy az igazgató előtt mindenkor nyitott könyv legyen intézetében elért eredményről. E napló nyomán a tudakozódó szülék érdeklődésének maga az igazgató — ha nem tanít is — könnyű s megbízható módon eleget tehet s nem kell a szülőnek a tanerőknél is alkalmatlankodni.

Továbbá nem mozdítja-e elő említett rossz közszellemet az egyes osztályok zsufoltsága, hiszen ily körülmények közt a tanerők legjobb akarata és tehetségük mellett is csak a tömeg tanítására gondolhatnak; pedig az egyedeket is nemcsak tanítani, hanem nevelni is kellene. Az a nemes czél, mely a polg. leányiskolákat alkotók előtt lebegett, ily körülmények közt el nem érhető.

Avagy rendes-e az az állapot, mely valamely zsufolt polg. iskolában van? Helyes-e az, hogy egy gyermek csak nagy ritkán, jó ha 1—2 hónap alatt egyszer feleléshez jut; — bár ilyen iskolából arra is tudok példát, hogy egy tantárgyból többet egyszer sem felelték s harmad végével mégis osztályozva lettek, — ha sor került is a felelésre, ekkor is — a létsám miatt — röviden kell elbánni a tanerőnek a tanulóval. Hozhat-e egy-két hó alatt végzett tanulásra igazságos ítéletet a tanerő egy feleletből? Ez teljes lehetetlenség!

Ha pedig a tanerő, bár nem akarva, egy párszor igazságtalanul ítélkezik, elveszíti a tanulók bizalmát, szeretetét, szorgalmas tanítványából is közönyös tanuló lesznek,

kik nem törődnek többé a munkájuk felett elhangzó ítélettel.

Az iskolai rossz közszellemnek, mely a tanulókat egészen átalakítja, egyik fő oka a zsufolt osztály; kevés tanuló kell tehát egy-egy osztályba!

Rossz közszellemet teremt a helytelen órarend és tananyagbeosztás. Ha mint tanár valamely tantárgyból, pl. egészségtanból új leczkére 2—3 levelet, első ismétlésre pedig, mely az új leczke után következik 7—9 levelet hagynék fel megtanulás végett és az egészségügyi órák egymást közvetlen követő napon volnának, továbbá ha az az egészségtan 160 lap terjedelmű volna s én azt heti 2 óra mellett már január első felére elvégeztetvén, sőt belőle januártól márczius közepéig ismétlésül 130 lapot át is vennék tanítványaimmal; akkor ily eljárás mellett nagyon találok mondhatnám növendékeimnek: *megvagyok győződve, hogy semmit sem tudnak az egészségtanból*. De az is valószínű, hogy feljebbvalóim tetszését, — ha eljárásomat észrevennék, nem érdemelném ki, sőt talán e tantárgy tanítását ki is vennék kezemből.

Az iskolai rossz közszellem létesítésére, a gyermekek rosszassága mellett, az iskolai életben előfordulható említett mozzanatok mind befolyással vannak.

Az intőczédulákról pedig *De Gerando* Antónia, kiről a „Nemzeti Nőnevelő“ érdemes szerkesztője találó jellemzésül írja: „Vissza nem vont életében soha semmit.“ Alábbiakat is mondotta a kolozsvári állami felsőbb leányiskola módszeres gyűlésén, 1899. decz. 15-én:

„A felsőbb leányiskolánál, ha hivatásának megfelel, az intőczédula özöne nem jogosult, csakis legeslegfeljebb azon egyes, kivételes növendékekre nézve, kik sehogyszem képesek a többi növendékekkel haladni és esetleg meg is akadályozhatnák a többiek haladását. Akkor, de csak is ha a tantestület előbb minden más módot megkísérlet, hogy a növendék eszét megnyissa, hogy benső akarataira hasson és ez nem sikerült, ha előre látja, hogy kénytelen lesz megbuktatni, csakis akkor van joga intőczédulával keseríteni a szülőket, hogy azokat előkészítse.

De mint buzdítás, hogy a növendéket tízeztesebb tanulásra indítsák: *nagyon is gyengé buzdítás*.

Mert ha sikerült is az illető tanárnak a félelem által fölrázni a növendéket a restségből, a félelem egy olyan aljas eszköz, hogy azzal hatni igazán nem használ a tanügynek. Ellenkezőleg, meg kell szeretetni a tanulást, a tananyagot s a szeretet által kell lelkesedést ébreszteni a még alvó, tengő lélekbe, de az intőczédula sohasem szereteti meg sem a tanárt, sem a tananyagot senkivel, soha senkivel.

Legfeljebb kényelmesebb!

Kényelmesebb, ha a növendék nem ért valamit vagy nem képes valamit elég gyorsan felfogni, egy ötöst beírni neki, mint azon törni fejünket, hogyan lehetne a növendéket végre gondolkodásra ébreszteni úgy, hogy megértse azt, a mivel tudását gyarapítani akarjuk.

A lelkes tanító az, ki szereti hivatását és valóban hivatásának él, nem érzi annak a szükségét, hogy szigorú legyen. A szigorúság csak a kisszerű emberek, a szűk látókörű, korlátolt eszű, léleknélküli lények eszköze. A tehetséges, belértékkel bíró, emberszerető, önzetlen, lelkes tanító sokkal többet ér el minden szigorúság nélkül. Soha sem fenyegetődzik a négyesekkel vagy ötösökkel, mert nem akarja, hogy növendéke *csupán a calculusért tanuljon*. Ugy tud tanítani, nevelni, hogy mindenik növendék külön-külön érzi tanárának meleg érdeklődését, érzi, hogy tanára vele együtt *iparkodik, erőlködik* s akkor bármilyen rossz is a tanrendszer, a tanítás, a tanulás mégis az lesz, a minek valóban lennie kell: *a léleknek valódi fejlődése, gazdagítása, nem*

pedig az emlékező tehetségének a megnyomortítása, megbénítása egész életre.

Ily nemesen gondolkodik és cselekszik De Gerandó Antónia.

Az iskola joggal megvárhatja a nagy közönség méltányoló elismerését, de mi előttünk, szülők előtt sem lehet mindegy, hogy gyermekeink iskolázása helyes vagy helytelen irányban történik-e.

v-l.

Városi és megyei ügyek.

— Városi közgyűlés. Miskolc város képviselő testülete tegnap délután 3 órakor rendes közgyűlést tartott, melyen a képviselők rendkívül nagy számmal jelentek meg.

Soltész Nagy Kálmán polgármester évi jelentését, mely hű és élénk tükrét mutatja városunk mult évi eseményeinek, a közgyűlés **Blazsejovszky** Ferencz indítványára kinyomtatni határozza. **Porcs** János indítványára a közgyűlés a polgármesternek és a tisztviselő karnak kifejtett munkásságáért köszönetet és elismerést szavazott.

Bársony János tiszti ügyésznek a város jogügyeiről és pereiről szóló jelentése tudomásul vétetett.

A rendőri kihágási ügyek ellátása végett egy tanácsnoki állás rendszeresítésére vonatkozó közgyűlési határozatot a belügy-miniszter jóváhagyta.

Dr. Kürcs Jakab kérde, hogy az új bünvádi eljárás életbeléptetése után, miután a rendőri nyomozat egy külön alkaptány ügykörébe helyeztetett, szükség lesz-e ennek a nagy javadalmu állásnak a betöltésére.

Soltész Nagy Kálmán polgármester válaszában kijelenti, hogy az új helyzettel a munka még jobban megszaporodott s így az állás betöltésére szükség van.

Ez állás betöltése a legközelebbi közgyűlés napirendjére tüzetett.

Princz Miklós kérvényét a közigazgatási bíróság elutasította. Tudomásul vétetett.

Jelenti a polgármester, hogy a villamvilágítás márczius 15-én kezdetét vette. Örvendetes tudomásul vétetett.

Cseh István kérdést intéz a polgármesterhez, vajjon azokon az utcákon, a hol még gázvilágítás nincs, nem lehetne-e a villamvilágítást bevezetni? **Soltész** Nagy Kálmán polgármester azt válaszolta, hogy: nem!

A kövezetvám és vásárjogbérlek bérlekedésért folyamodnak. A közgyűlés a kérelmet elutasította. Sőt **Cseh** István, **Szathmáry** József és **Bendrín** János képviselők egész sereg panaszszal léptek fel a bérlek eljárása ellen, a mely panaszokat a közgyűlés a rendőrkapitányhoz utasított.

Soltész Nagy Kálmán polgármester a városi zenebizottság nevében jelenti, hogy **Klíma** Mihály a zeneiskola igazgatója a bizottság kiküldöttéit, a kik a tanítás menetéről akartak a szerződés értelmében meggyőződést szerezni, a legdurvább módon megbántotta, indítványozza tehát, hogy a közgyűlés ugyancsak a szerződés értelmében **Klíma** Mihályval minden összeköttetés megszakítását és a neki átengedett helyiségeknek június végével való visszavételét határozza el.

A közgyűlés a polgármester indítványát magáévá tette.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

— Egyházmegyei közgyűlések. Az alsó borsodi ev. ref. egyházmegye április hó 25-én tartja meg közgyűlését Sályban **Tóth** Dániel esperes és báró **Vay** Elemér főispán, egyházmegyei gondnok kettős elnöklele alatt. — A felső-borsodi ref. egy-

házmegye Ózdon tartja meg idei gyűlését **Vadászy** Pál esperes és **Ragályi** Béla orsz. képviselő, egyházmegyei gondnok elnöklele alatt a jövő hó 22-én.

— A Közművelődési egyesület közgyűlése. A „Borsod-Miskolczi Közművelődési és Múzeum Egyesület” vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta ujjáalakulása óta első közgyűlését a tagok nagyszámu és élénk részvétele mellett. Az elnöki széklet dr. **Tarnay** Gyula alispán (a soros elnök) foglalta el, a ki hatásos, szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést.

A megnyitó beszéd után dr. **Kovács** Gábor ev. ref. főgimnáziumi igazgató, mint az egyesület főjegyzője szépen megszerkesztett jelentésben számolt be a mult év eseményeiről (miután a főtítkári állás üresedésben volt.) A jelentés élénk színekben vázolja azt a nehéz küzdelmet, mely minden egyesületnek alakulása időszakában osztályrész gyanánt jut. A közművelődési egyesület is erősen küzdött az alakulás nehézségeivel és éppen ebből az okból a mult csonka évről nagy eredményekkel nem számolhat be. A zenei szakosztály elnökének családi ügyei miatt még ekkoráig meg sem alakulhatott. Az irodalmi szakosztály dr. **Markó** László elnökkel, a muzeumi szakosztály **Petro** József elnökkel az élén már eddig is élénk tevékenységet fejtett ki. Az irodalmi szakosztály **Petőfi**-ünnepélyt, márczius 15-iki ünnepélyt rendezett, a muzeumi szakosztály képművelést rendezett, ezenkívül berendezte helyiségét képgyűjteménnyel s oly érdekes és értékes régiségeket gyűjtött össze, melyeket legközelebb nyilvános megtekintés végett közszemlére bocsátanak. Jelentésttevő főjegyző reméli, hogy az egyesület a jövő évi közgyűlésen nagyobb eredményekkel fog beszámolni. (Mi is reméljük. *Szerk.*)

Ezután a számvizsgáló bizottság jelentését és a költségelőirányzatot olvasták föl, minek folytán **Katona** József pénztárnokot az egyesület köszönetének kifejezése mellett a számadás kötelezettsége alól felmentették, a költségelőirányzatot elfogadták.

Soltész Nagy Kálmán polgármester, az egyesület elnökének indítványára dr. **Szendrei** János miniszteri titkárt, ki az egyesület megalakítása, a muzeum berendezése körül, de meg ama ténye által, hogy a megszünt „Borsodi kör” 1500 forintnyi készpénzét, mint annak elnöke az egyesület részére kioszkózta, maradandó érdemeket szerzett magának, a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta.

Ezután a tisztviselői kar, az igazgató választmány és felügyelő bizottság megválasztása következett. Az egyesület elnökeivé: dr. **Tarnay** Gyula alispán és **Soltész** Nagy Kálmán polgármester, az irodalmi szakosztály elnökévé: dr. **Markó** László, a muzeumi szakosztály elnökévé: **Petro** József, a zenei szakosztály elnökévé: dr. **Genosi** Samu; a főjegyzői állásra: dr. **Kovács** Gábor, a főtítkári állásra: dr. **Szentpály** István, az ügyészi állásra: dr. **Kovács** József egyhangu lelkesedéssel megválasztottak.

Az igazgatói állásra: **Bulyovszky** Gusztáv és dr. **Grósz** Viktor választottak meg.

A választmány tagjai újból megválasztottak. Új tag **Jármy** József lett.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

— Vivő-akadémia. Fényesen sikerült vivő-akadémiát rendezett Debreczenben **Szigethy Benedek** Sándor, jeles vivőmesterünk öcsce. A verseny újabb térfoglalását jelentette az olasz iskolának. A könnyebb és gyorsabb testmozgást kívánó, a vágásokban pedig a könyök rendszert követő olasz iskolának a nehezkesebb s csukló rendszert követő magyar iskola fölötti előnye, mint újabban mindenütt, ugy e versenyenél is kitűnt. Résztettek a versenyen országos nevű mesterek és jeles amatőrök. A fővárosból ott

voltak: **Giroldini**, **Bay** és **Horváth** vivőmesterek. Városunkból ketten neveztek a versenyre s mindketten szép győzelmet arattak. **Szigethy Benedek** Gyula mesterünk ugyanis aranyérmét, **Földes** Dezső gymn. VIII. o. t. pedig ezüstérmét hozott a civis városból. A verseny fénypontját a **Giroldini** és **Szigethy Benedek** Sándor igazán mesteri mérkőzése képezte. Az akadémia után e nemes sport hívei a győztesek tiszteletére társas vacsorára gyűltek egybe.

— Dalár közgyűlés. A miskolczi daláregylet évi rendes közgyűlését f. hó 1-én d. e. 11 órakor tartja a városháza nagy termében, melyre a közönség a helybeli lapok útján tisztelettel meghívatik. Külön meghívók nem küldetnek szét. *Az elnökség.*

— Névmagyarosítás. **Kohn** Menyhért, **Kohn** Mór, **Jenő**, **Ignác**, **Simon** és **Gyula** miskolczi lakosok vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel „**Kovács**“-ra változtatták át.

— A szegény gyermekeket felruházó egyelet javára a Miskolczi Takerék-egylet 40 koronát, a Borsod-miskolczi Gőzmalom 100 koronát, a Borsod-Miskolczi Hitelbank pedig 50 koronát voltak szivesek adományozni, mely adományokért a választmány hálás köszönetét nyilvánítja.

— A borsodmegyei bicikli-klub vasárnap délután tartotta meg évi rendes közgyűlését a városháza kistermében dr. **Tarnay** alispán akadályoztatása folytán dr. **Robicsék** Adolf ügyvéd elnöklele alatt **Krisznanovszky** József gondnal szerkesztett titkári jelentéseért a közgyűlés köszönetet szavazott. A tisztviselői kar és választmány tagjai újból megválasztottak. A kapitányok számát háromról hatra emelte fel a közgyűlés. Új kapitányoknak megválasztottak ifj. **Kazay** László, **Kellner** Adolf és **Xantus** Gábor. Kimondotta a közgyűlés, hogy a jövő hó 29-én rendezi első nagy társas kirándulását. A klub helyisége holnaputántól kezdve a Budapest szálloda egy szeparált helyiségében lesz. Szóval ugy látszik, hogy az egyesület két évi álma után tette ébredt.

— Gyász **Hrabovszky** István törvényszéki szolga, ki 31 éven át szolgálta hűségesen a törvényszéket, életének 64. évében elhunyt.

— Halálozás. Nagy veszteség érte **Sugár** Ignác iparkamarai titkárt, a „B. M. K.” szerkesztőjét, forrón szeretett ifju sógorát **Schwarz** Mariskát ugyanis elragadta a kéréselhetetlen halál. Az ifju urnó temetése általános részvét mellett f. hó 25-én délután ment végbe.

— A Miskolczi és vidéke bőripari szövetkezetének szervezkedése annyira előrehaladt már, hogy a szövetkezet üdvös működését a jövő hóban megkezdi **Kazinczy-utcai** bolthelyiségében, melyből a szövetkezet cipész, csizmadia, szijgyártó, szűcs, könyvkötő s kocsigyártó tagjai fogják szükségleteiket beszerezni. A szövetkezet igazgatósága, a legutóbb tartott igazgatósági ülésen végleg megalakult Ig. elnökévé: **Putnoki** Antal, felügyelő bizottság elnökévé **Pfliegler** J. Ferencz választottak meg. Minekettőlük az országos központi hitelszövetkezet által ki-nevezett tagok s az országos központi hitelszövetkezet érdekeit képviselik a szövetkezetnél. Ig. ügyvezetővé **Sikorszky** Gyula, jogtanácsossá dr. **Laurentz** Ferencz, üzletvezetővé **Grünwald** Lajos választottak meg.

— Felmentett gyilkosok. Élénk emlékezetében lesz még bizonyára olvasó közönségünknek az a **Gordon-utcai** vérengző gyilkosság, melyet **Tóth** János kalapos mester nevével és mostoha fiával, **Gurszky** Józseffel elkövetett **Schmied** József vasgyári előmunkáson, hat ártatlan kis gyermek szerető édes atyján. Nagyban megnehezítette a bűnügyi nyomozatot azon körülmény, hogy **Gurszky** József, a fő czinkos lelkiismeretének a furdalása elől a halálba menekült, a mennyiben a gyilkosságot követő napon a csabai határban agyonlőtte magát.

Ebben a szenzációs bűnpörben pénteken volt a bűnügyi végtárgyalás.

A bűnügyi tanács a következőképen alakult meg: Elnök Ortway Miksa kuriai bíró, kir. törvényszéki elnök, szavazóbírók; Hubay Gyula és Illés László kir. törvényszéki bírók, jegyző Szendeffy Károly, a vádhatóság képviselőjében Somossy András kir. alügyész volt jelen, a vádlottakat dr. Küröz Jakab, a sértetteket dr. Ferbstein József ügyvédek képviselték.

Elsőnek Tóth Jánosné, az I. rendű vádlottat, majd Tóth Jánost, a II. rendű vádlottat hallgatta ki a bíróság. Mind a ketten tagadták a terhükre rótt cselekményt.

Szövetrázó, megható jelenet következett ezután. A meggyilkolt Schmed József bána özvegye mondta el, hogy minő vadállatias kegyetlenséggel gyilkolták meg szeretett férjét. Ezután a tanúk kihallgatására került a sor, mely késő estig tartott. A bonczjegyzőkönyv felolvasása után Somossy kir. alügyész tartotta meg vádbeszédét, melyben Tóth Jánosné bűnösnek kéri kimondani halálos sérülés büntetéseért (301. §.), Tóth Jánost pedig, mint tettestársat. A vádbeszéd után jeles kriminálisztánk, dr. Küröz Jakab ügyvéd terjesztette elő 1 és fél óráig tartó nagyszabású vádbeszédét, mely után a kir. törvényszék meghozta ítéletét, mely szerint Tóth Jánosné és Tóth János az ellenük emelt emberölés vádjának terhe és következményei alól — bizonyítékok hiányában — felmentettek. A családtagok sérelmére elkövetett I. vádlott 6 hónapi börtönrre, a II. vádlott hat heti fegyházra ítéltettek. Az ügyész felelősséget jelentett be, a védő megnyugodott az ítéletben.

— **Egy hegedű miatt.** Az egyéni tisztességet és becsületet nagyon könnyű bepiszkolni, de nehéz ám az odahányt piszkot lemosni; kivált akkor, ha ezt a hírlapok követik el. A napokban *Nagylaki* (Csoász) György, a miskolci színtársulatnál működött színész ellen jelent meg a „Színészeti Lapok”-ban, ennek nyomán a „Borsod-Miskolci Közlöny”-ben egy cikk, a melyben az mondatik, hogy Nagylakit lopás vétsége miatt jogérvényesen elítélték. Nagylaki ennek folytán lapunkhoz Budapestről írott levelében egész főlháborúval nyilatkozik a nevezett lapok közleménye ellen. Kijelenti, hogy *lopás miatt* soha seholy sem ítélték el. A büne mindössze annyi, hogy ő ezelőtt pár évvel egy hegedűt vásárolt, a melyről akkor nem tudta, hogy lopott. Később azonban kitűnt, hogy a hegedű lopott volt, ennek folytán Nagylakit a kir. tábla 7951/B.900 számú ítéletével csupán orgazdaságért 40 korona fő és 10 korona mellék büntetésre ítélte. Ezt az összeget Nagylaki azonnal kifizette. Mi mindenbe kerül az ember egy ócska hegedű miatt!

— **Április 11-ike törvényes szünnap.** A kir. kuria polgári és büntető szakosztályai Szabó Miklós elnöklése mellett teljes ülést tartottak, melyen Major Kálmán előadása mellett eldöntésre került a következő vitás kérdés:

Az 1868: LIV. t.-cikk 255. §-a ama rendelkezésének alkalmazásánál, a mely szerint akkor, ha a törvénykezési rendtartásban megszabott határidő végnapja az 1840: XV. t.-cz 201. §-ában törvényes szünnapul nyilvánított valamely napra esik, az a legközelebbi köznapig terjed, azaz 1898: V. törvénycikkben nemzeti ünnepnapnak nyilvánított április 11-ike szintén törvényes szünnapnak tekintendő-e?

A kuria erre vonatkozólag a következő elvi határozatot hozta: Az 1890. V. t.-cikkben nemzeti ünnepnek nyilvánított április 11-ike a bíróságokra nézve törvényes szünnapul tekintendő.

x **Egy kitűnő pikáns-torta** ujdonságot készít *Megay Róbert* miskolci cukrász, melyet „*Sulamith*”-torta elnevezése alatt csinos dobozokba csomagolva 80 krajczárjával árúsít. Ugyanaz kisebb kiállításban 22 krajczár.

10 — 10

„EMK” gyufát vásároljunk.

— Level a szerkesztőhöz. —

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapjának e hó 17-iki számában látszólagos jogos okból súlyos váddal illet bennünket, miért is kérjük ezen magyarító sorokat is becses lapjában közzétenni:

Vállalatunknak óriási áldozatokkal sikerült nemcsak a hazai piacon tért hódítani és némileg megszüntetni azt a szégyenletes állapotot, hogy Irinyinek, a gyújtók feltalálójának hazájában majdnem kizárólag osztrák és cseh gyújtókat használjanak, hanem sikerült az is, hogy a magyar gyártmányunknak tért hódítottunk idegen ajku népek között és külföldön is. Azt hisszük, hogy a magyar ipar érdekében cselekszünk, a mikor a zágrábi, szófai, ruszcsuki, konstantinápolyi vagy smyrnai vevőink követelésének eleget téve, gyártmányunkat nem magyar felirással is hozzuk forgalomba, mert rosszul alkalmazott hazafiasság volna oda magyar felírást erőszakolni, mikor az üzlet megkötését ott megszokott felírással alkalmazásától teszik függővé. Már most a tömeggyártás természetében van, hogy napi 200,000 doboz gyártásánál, a magyar városokba szánt dobozok közé idegen felíratú külföldre szánt doboz is eltéved és ilyen eltévedt doboz vagy akár csomag adott okot felszólalásra, mely bizony az amugy is még nagyon gyöngye lábán álló és elnézést igénylő magyar ipar ügyét mindjárt erősen megingatja. Csodálatos, mily szigorral és szeretettel nélkül ítélnék mindjárt magyar gyártmány felett és mennyi elnézést, nembánomságot tanusítunk idegen gyártmány iránt. Hogy vállalatunk tényleg minden ágában és tetteiben magyar és hazafias, azt eléggé bizonyítottuk. Azelőtt minden svéd fajta gyújtó svéd felírás mögé bujt, mi szakítottunk e tradícióval és miután minden részben magyar gyújtóinkat a forgalomba hoztuk, azokat bátran magyar felírással az „*Emke*” hangzatos nevével láttuk el. A szerény gyújtóinkat egyúttal a hazafiasság, a közművelődés szolgálatába állítottuk. Hazafias részvényeseink óriási befektetett tőkéjükből eddig egy fillér kamatoztatást sem kaptak, de örömet háláltak meg a hazafias fogyasztó közönség pártolását avval, hogy már eddig az Erdélyi Közművelődési Egyesület pénztárába majd *öt ezer koronát* fizetünk az *Emke gyújtók* bevételeiből. Az ügykezelés, könyvvitel, minden, nálunk — a miről bárki meggyőződhetik — magyar és evvel is mi itt lenn német és oláh ajku vidéken és környezetben fontos missiót végeztünk. A technikai nehézségek dacára 300 munkásunk közt egyetlen egy idegen munkást nem alkalmaztunk, csupa magyar honpolgár ez.

Még mindig majd két millió korona értékű osztrák gyújtót hoznak be országunkba, ha ezt magyar gyártmányunkal pótolnánk, 2000 magyar munkás találna foglalkozást kenyeret. A hazafias sajtó lehetne a magyar ipar leghatalmasabb munkatársa. Segítsenek bennünket abban, hogy azt a két milliót, a mely fillérekbe kivándorol, itt tartsuk. Ne támadjuk azt az amugy is élet-halál harcra vevő magyar ipart, hanem támogassuk.

Helyreigazításunk közléséért előre is hálas köszönetet mondva, maradok kiváló tisztelettel:

Szana Zsigmond,

a „Temesvári Első Gyújtógyár” Részv. Társ. vezérigazgatója.

Színház, Művészet.

Szombaton, a színházi nagy est alkalmával, *Rákosi Viktor* és *Guithi Soma* nagy hírnévre vergődött bohózata, a Vigszínház állandó repertoár darabja, a Napóleon öcsém került színre. E darabra most részletesen

térszűke miatt nem terjeszkehdhetünk ki. Csupán annyit jegyzünk meg, miszerint nem csudálkozunk azon, hogy kassai kollegáink egyáltalán nem nagy tetszéssel fogadták e darabot, sőt állást is foglaltak ellene, a miért jutalmul Sipulusztól az „erény császár” nevezetet kaptak egy nyílt levélben. Pedig bizony hiába oly nagy a Sipulusz név varázsa, még is kimondjuk, hogy mi is csalódtunk és többet vártunk e darabtól. Azt mondja Sipulusz, hogy ő e darabot nem felső leányiskolai növendékek részére írta, hát ezt tapasztaltuk is, de tudtukkal felső leányiskolai növendékek részére eddig még nem volt szükség külön színházat építeni. Nem csoda azután, ha ilyen példán sok törpe nagyság is felbuzdul azután „kotyvaszt, s magát Istennek képzeli”.

A darab különben kacagató, szellemes, jól rendezett helyzet komikumok láncolata, míg a czimszerepet játszó Napoleon egyénisége mintául szolgálhatna bármely jellemkomikusnak, különben erre még részletesen vissza fogunk térni. Az előadás kitűnő volt, egyike a legjobbaknak ez idényben, a mely kétszeresen dicséretre méltó körülmény, ha tekintetbe vesszük, hogy premier volt. Természetesen *Brenayé* volt a siker, az elismerés oroszlanrésze, látva az ő Napoleon-ját, csak fájóbbá tette a válásunkat és nem akarjuk, de nem is tudjuk elhinni még most sem, hogy 42 évi pályafutása után is, művészetének és népszerűségének tetőpontján, physikai erejének csaknem teljes birtokában visszavonhatatlanul lelépjen a neki igazán „világot jelentő deszkákról.” A többi szereplők is egytől egytől jól játszottak, meglátszott mindnyájokon, hogy rájuk is átragadt az ünnepi hangulat s hogy a mester iránti tiszteletből és szeretetből a lehető legjobbat akarják nyújtani.

Vasárnap a Kurucz-furfangot adták, körülbelől ugyanolyan előadásban, mint először, s amint azt utolsó előtti számunk tárczarovatában már megírtuk. Kivált igen erősen *Almássy*, ki délczeg, daliás kurucz kapitány volt. Alakítása természetes, közvetlen s minden ízében igaz volt. Sok tapsot kapott *Ledovszki*, legnagyobb hatást „Bubánatba borult szegény magyar hazám” . . . kezdetű dalával értel el, a második felvonásban; míg *Almássy*-nek a „Ritka még a buza vetés, ritka még a rozs” . . . kezdetű dalát kellett háromszor megismételnie. *Ferenczi* szintén jó volt. A jelmezekkel, s a külső kiállításal meg voltunk elégedve. A fáklyatánczot igen ügyesen lejette *Sárközy* Blanka, *Fekete* Etel, *Kutassy* Endre és *Seabó*, de a többi annál lanyhábban és kirívóbban.

Hétfőn a Görög rabszolgát adták, először népelőadásban; a zsufolásig megtelt ház igen jól mutatott. Kiemeljük *Csongoryt*, *Ledovszkyt* és *Bethlent*.

** **Ujdonságok.** Csóka színigazgató dicséretre méltó törekvéssel még négy ujdonság színrehozatalát tervezi ez idényben, melyek a következők: *A kis szőkevény*, *Névtelen levelek*, *Utazás a válás körül* és *A férj vadászni jár*. Legnagyobb érdeklődéssel a „*A kis szőkevény*” elé nézünk, mely leghamarább fog színre kerülni. Szép, de nehéz tánczainak betanítása végett, mint értesülünk özv. *Hans* né a budapesti Népszínház balett-mesternője itt időzik.

Irodalom.

** **Kalauz — ingyen.** Az év egyik legérdekesebb eseménye a párisi világhiállítás lesz. A ki oda készül, annak feltétlenül szüksége van megbízható kalauzra, a mely vezesse, utba igazítsa. Ilyen Kalauz készülmest a Magyar Hírlap szerkesztőségébenl Mindenre kiterjedő mű ez, a mely a Pársba utazóknak nélkülözhetetlen. Kitűnő térkép is van benne. De az itthon maradók számára is sok élvezetet biztosít. Magyar Hírlap

minden előfizetőjének teljesen ingyen küldi meg a Kalauzt, melyet a párisi világkiállítás emlékeképpen is érdemes megőrizni. De nemcsak így kalauzol a Magyar Hirlap. Kalauz maga is, minden irányban. Legjobb, leghibetesebb kalauza a nagy magyar közönségnek. A Magyar Hirlapnak (szerkesztő: Fenyő Sándor) senkivel szemben sincs lekötöttsége. Sem pártot, sem egyes embert, sem klikket nem szolgál. Független és szabad. Egyetlen urat ösmer: a közérdeket. Ebben is tántoríthatatlan, mint minden más elvében. Aztán folytatja kalauz tisztét gazdag rovataiban, nagyszerű hírszolgálatában, mely különösen a vidékre terjed ki és távirataiban. Irodalmi és művészeti kérdésekben fáradságtalan kalauza a Magyar Hirlap a nagy közönségnek! Éppugy mint közgazdasági dolgokban és közérdekű kérdésekben. Ez utóbbit illetően a szerkesztői üzenetek rovataiban áll a közönség szolgálatára. A Magyar Hirlap a párisi kalauzon kívül is különös kedvezményeket ad előfizetőinek. Az új előfizetők díjtalanul kapják meg a Magyar Hirlapban most folyó felette érdekes regényének eddig megjelent közleményeit (könyvalakban). Az Otthon című szépirodalmi illusztrált folyóiratot a Magyar Hirlappal együtt évnegyedre nyolcz koronáért kapják meg az előfizetők. Fél áron, negyedévenként egy koronáért és 50 fillérért jutnak egyszersmind a remek Francia Divat-laphoz. A Képes Gyermeklaphoz pedig negyedévenként egy koronáért. A Magyar Hirlap előfizetési ára egy negyedévre csak 7 korona, egy óra pedig két korona és 40 fillér. A kiadóhival Budapesten van az V. ker., Honvéd-utca 4. sz. alatt. Az előfizetési összeg legcélszerűbben postautalványon küldhető, ugyanarra feljegyezhető, hogy a fentebb említett kedvezmények közül melyekre tart igényt az új előfizető.

CSARNOK.

Halál az ákáczfákra!

Kiparentált már titeket Tóth Pál is! . . .
Hogy nem akad egy jó fogas fiskális,
A ki igaz ügyeteket perelné
S haragunkat irtótokra terelné!?

Ki tehetné? Ki volt olyan szívtelen?
Hogy ha tudnám, képes lennék hirtelen
Az egyiknek helyére őt plántálni
S e vandalizmusért prostituálni!

Tóth Pál szerint fülelilek siratják
S kikeletkor ám hiába kutatják
Boldogságuk árnyas helyét, a fészket,
Kilirtotta embertelen merész tett!

S ha nem tudtok hol dalolni, — várjatok!
Bántótokon bosszút akkép álljatok,
Hogy ha meghal, útjétek fojféjára
S esattogjátok, hogy ne tudjon megpihenni miája.

Most tavasz van, csuf idő, majd megfagyunk,
Nyáron nem lesz árnyék, majd kisül agyunk.
Izzadsz, tikkadsz, így töltöd el a napot,
Nem lesz egy fa, hol egy percze leemelhesd kalapod,

De mit bánják azok, kik kiirtották
A fákat s árnyékot elpusztították!
Nekünk nem lesz, ámde rájuk e csuf tett
Bizonyára elég sötét árnyat vet.

Hát a méhek mit vétettek? Kellett ez?
Ha nincs fája, akáczméz nem permetez!
A ki oka, annak bibiresos orra
Megérdemli büntetésül, hogy azt esipdessék sorra.

A fokák a piacon dul-fulnak!
Urak! e vandalizmusért szapulnak
Benneteket, annyira — de nem kár az —
Hogy egy szál sem marad rajtatok száraz!

E dicsőség, bizony herosztratesi,
Neveteket felejthetlenné teszi!
Kopasz karók és gesztenyek, melynek nincsen ága
Hirdetik az utókornak,
Hogy egykoron volt Miskolcznak
„Szépitő bizottsága.”

Egy miskolci nő.

Üti emlékek.

— Irta: Kiss Lajos. —

Zürich. III.

(Folytatás.)

Zürich város pompás fekvése a város történeti fejlődésében is fontos szerepet játszik és régi keletű hirnevének éppen ez egyik főtényezője. A közép-helvétiai Alpok északi lejtőinél, a kristályvizű alpesi tó északi kiömlésénél találjuk e várost már az ókorban, ama óriási közlekedési utvonal mellett, a mely átlépve a rhaetiai Alpokon, a tavak és folyók irányát követve, átszeli a lombard sikságot és Italiát, összekötve ezt a Rajnartományokkal és Germániával.

Bizonyára itt is már az ókorban megkezdődött a városi elemeknek azon összeverődése, a melynek folytán ez az aránylag nem oly nagy város nemcsak Svájc középpontjává, hanem az európai forgalom számottevő tagjává küzdötte föl magát, éppen lakosságának életrevalósága és műveltsége által.

Az ókori lakosság származéka századok folyamán mind szervezetben, mind észjárás-

ban az alpesi klimához alkalmazkodván, beilleszkedett a hegyes Helvétia szabadság szerető népei közé. A Zwingli szabadság igéi termékeny lelkekbe hullottak itt és az ő hatalmas szellemének áldásaira mindig hálásan gondol e város és e kanton lakossága. Mert habár a kappeli csatában a katolikus öskantonoké lett is a nyers győzelem, de a reformáció eszméi és vívmányai a polgári szabadságnak is a leghathatósabb támaszaivá lettek. E küzdelmekből, melyekben Zwingliék és utódaik oly jelesül bántak a tudomány fegyvereivel, e város népe a magasabb műveltség megbecsülhetetlen kincsét nyerte örökségül. Ez az öröklött műveltség nyilatkozik meg lépten nyomon Zürichben, melynek okos, tevékeny lakossága a haladás útján mindig az első közt járva, a jó eszmék gyakorlati kivitelére mindig készséggel vállalkozik; ipari és kereskedelmi szorgalmával, tudományos intézményeinek nagy számával és előkelőségével e pompás fekvésű várost a svájci feusik emporiumává tette.

Baselnek és Genfnek szintén nagyszerű történeti hagyományai vannak; de az ország szélén fekvő, egyik sem lehetett Svájc középpontjává. Ezeken kívül Bernben maradtak fenn legősibb eredetiségükben a helvét köztársaság hagyományai és emlékei. S jóllehet mai napig is ez a svájci szövetségi tanács székhelye, de valamint fekvésének érdekessége elhomályosul a Zürichi tó gyönyörű panorámája mellett, úgy lakossága is mögötte maradt az élelmes, képzett, modern zürichieknek.

Itt a tudományosságot, mely a Zwingli kora óta hagyományos lett, nagyszámú, pompásan felszerelt iskola szolgálja. Egy-egy kanton-schulét végig járva, elámul az ember a fényűzéses berendezés, a ragyogó tisztaság láttára. Az egészségügy gondozása mily magas fokon áll, mutatják a berendezések, a torna és társalgó-termek és játék-udvarok stb. A város tervrajzára tekintve, a hol egy nagyobb, parkozott telken egy szabadon álló épületet látunk, az a legtöbbször Schulhaus. — A sok alsó-, közép- és felső-iskolát betetőzik: az egyetem és a műegyetem, a melyek ujabban az egész Svájc legfőbb iskoláivá lettek — s maga Zürich a svájci tudományos élet középpontjává.

Mikor pedig a mult évtized utolján a Svájci Országos Múzeumot is itt avatták fel országra szóló ünnepélyek közt, valóban Zürich napjainkban mintegy a szemünk előtt fejlődik az egész Svájc középpontjává.

(Folyt. köv.)

Folyó év április elsején leendő

szolgálatba lépésre

a Zbuskai gazdaságban

(Sajó-Arnóti határ) — conventió mellett

egy

gépész-kovács vagy lakatos

kerestetik.

Értekezhetni: **Harangi Menyhért**
tulajdonossal, **Miskolcson, Széchenyi-utca 14. sz.**

A Miskolci Takarékegylet értesíti a tisztelt közönséget és betétkönyv tulajdonosokat, hogy

a betéti kamat lábat

1900. év márczius hó 15-től a következőképen állapította meg:

Egy évi bent hagyás és azontul alapszabály szerinti felmondás mellett elhelyezett betétek után	4 1/2 %
Rövidebb időre elhelyezett betétek után	4 %
Pénztári jegyek (check) után	3 10/100 %

A betétek után járó tőke-kamat adót minden esetben egyelőnk fizeti.

Az 1899. október 17-től 5%-li mellett elhelyezett vagy 5%-lira felemelt betétek kamata 4 1/2%-lira;
továbbá ugyanazon időtől 4 1/2%-lira elhelyezett vagy 4 1/2%-lira felemelt betétek kamata 4%-lira szállítatik le — szintén 1900. év márczius hó 15-től.

Miskolci Takarékegylet.

RÉVÉSZ SÁNDOR női és férfi divatáru (confectio) terme, Budapest, VII. Csömöri-ut 6.

Maison de Luxe.

Mesteri szabással készítenek elegáns öltö-
zékét különleges szövetekből.

Divattermem párisi mintára van beren-
dezve és toilletteket kizárólag eredeti
modellek után készítenek.

Női kalapokat és azok alakítását eredeti
modellek mintájára mérsékelt ár mellett
eszközlöm.

Alsó (jupon), **Divatkelme**, **Ernyő** (nap és eső), **Fátyol**, **Fehérnemű**, **Férfi kelengye**, **Függöny**, **Fűző**, (mieder), **Gyermek kelengye**, **Illatszer**, **Ingek** (blouse), **Keztyű**, **Mosó** (cretton, batist, de laine), **Nyakdiszek** (jabot), **Női kelengye**, **Selyem- és Szőnyeg-áru** versenymentes beszerzési telepe.

Szigoru üzleti elvek.

Nagyságos Asszonyom!

3-15

Megkülömböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy a **tavaszi ujdonságaim megérkeztek.**

Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit úgy, mint ez ideig, a jövőben is szigoruan **olcsó szabott árak** mellett a legujabb (heute nouveautés) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idegi áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejkorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által az összes árukészletemet minden **áremelés nélkül** bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetekből is készítenek toilletteket.

A midőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos teljesítéséről czégem jó hírneve kezkesedik.

Kitűnő tisztelettel

Révész Sándor.

Általános megjegyzések a vidéki megrendelésekre vonatkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért; meg nem felelőt visszaveszek és kívánatra az érte fizetett összeget is visszatérítem.

Levélbeli megrendeléseket lelkiismeretesesen teljesítenek.

Választék küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal visszaküldöm.

Rendelvényeket a beérkezés napján pontosan intézem el.

Mérték után készülő rendelvényeket a lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében mintadarabot kérek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találok a cikket megnevezni, t. i. mily használatra szükségeltetik.

Dr. WAGNER és TÁRSAI
EGYESÜLT GYÁRAK BUDAPEST
IX. TINYODY-UTCA 3
(a Gizella malom mögött.)
MINT BETÉTI TÁRSASÁG.

SZIKVIZGYÁRAK
BERENDEZÉSE ÉS ELLATÁSA.
SÖR ÉS BORKIMÉRŐ
KÉSZÜLÉKEK.
FÉMONTÓDE
ELEKTRO-GALVANIKUS
FÉMLEMEZELÉSI
INTEZET.

FOLYÉKONY SZÉNSAV
KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTESEN

99% óm és lörv. betelítisifon

KIADÓ!
Műhelynek

való helyiség
lakással vagy anélkül
1900. május 1-től kiadó.

Értekezhetni Horváth-utca 31. szám alatt

Dunky Fivérek

cs. és kir. udvari fényképészek

Városház-tér 5., óvoda-épület.

Az ujonan épült s minden tekintetben és szakszerűen berendezett

**fényképészeti
műtermünk**

megnyilt.

Megbízásokat elfogadunk bármily időben d. e. 9-től 12-ig, délután 1-től 4 óráig.

9*

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására adni, hogy **Erzsébet-tér 1. szám alatt** nsgos Soltész Nagy Kálmán polgármester ur házában (Breuer-palota mellett) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női felöltő üzletet nyitottam.

Hosszu évek óta szerzett bő tapasztalataim által törekvésem oda irányul, hogy a n. é. vevőközönségnek szolid, jutányos és pontos kiszolgálat által irántam való bizalmát elnyerhessem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve,

vagyok kiváló tisztelettel

Kohn Fülöp.

Mérték szerinti megrendelések is elfogadtnak és pontosan eszközöltetnek.